

Валянціна Габрусева

**БААКІТ
ЖЫВОЎ ВАДЫ**

Выбраныя вершы, песні

*«...Я душу не згублю, калі лягу
ў зямлю, дзе пашчасціла мне
нарадзіцца...»*

Хлебасольная

муз. Г. Семінай

Рухава

4

7

2 12

ой, як ста- не жар-ка сэр-цу спе-ва- ка! сэр-цу спе-ва- ка!

Сардэчна запрашаем
 На свята мы сяброў,
 І пчыра пажадаем,
 Каб кожны быў здароў.
 Звіняць на ўсё наўколле
 Гармоніка басы,
 Пра нашу хлебасольнасць
 Гамоняць галасы.

Прыпеў: Скварка пад чарку,
Бульба да гурка.
Ой, як будзе жарка
Сэрцу спевака.

З пахучае пшаніцы
Пячэцца каравай.
Мядок, нібы з крыніцы,
Ліецца цераз край.
На стол шырокі сцеліць
Лён-даўгунец абрус,
Усіх гасцей прывеціць
Гасцінны беларус.

Прыпеў.

Мая святая малая радзіма

Г. Сёміна

Павольна

First system of musical notation for the piano accompaniment. It consists of a treble and a bass staff. The treble staff contains a continuous eighth-note melody. The bass staff features a harmonic accompaniment with chords marked 'М' (Major) and 'Б' (Minor). A '7' indicates a seventh chord in the second measure.

Second system of musical notation for the piano accompaniment. It continues the melody and accompaniment from the first system. Chords are marked 'М' and 'Б', with a '7' indicating a seventh chord. The system ends with a 'Це' (Cello) marking.

Third system of musical notation for the piano accompaniment. It continues the melody and accompaniment. Chords are marked 'М' and 'Б', with a '7' indicating a seventh chord. The system ends with a 'Це' (Cello) marking.

Fourth system of musical notation for the piano accompaniment. It continues the melody and accompaniment. Chords are marked 'М' and 'Б', with a '7' indicating a seventh chord. The system ends with a 'Це' (Cello) marking.

13

зра - не-ну - ю на ру-ках мне нёс. Твой

15

боль я - кі быў чут - ны ўсёй пла - не - це да

17

свай - го сэр-ца пры - ту-лі-ла я, А - дзі-на-я ма - я на цэ-лым

20

све - це ма - я свя-та-я род - на-я зям - ля. А -

23

дзі - на-я ма - я на цэ - лым све - це ма -

25

я свя-та-я род-на-я зям - ля. Зві - ля!

Праз жах вайны, пякельныя пажары,
У горкасіі нявыплаканных слёз,
Мой бацька, ідучы да светлай мары,
У падарунак мне цябе прынёс.
Той боль, які знаёмы ўсёй планеце,
Да свайго сэрца прытуліла я,
Адзіная ты для мяне на свеце,
Мая святая родная зямля.

Спявала ты сваю мне калыханку
Пад сонейка нязгаснага святло.
У чыстых росах трапяткіх світанкаў
Пад клёкат белых птушак над жытлом.

Матыў твой напяваю сваім дзецям,
Ён не змаўкае у песнях салаў'я,
Адзіная ты для мяне на свеце,
Зямля-матуля родная мая.

Я пакланюся роднай сваёй хаце,
Ля траў мурожных у святле бяроз,
Схілюся нізка перад бацькам з маці
За іх складаны і мой шчасны лёс,

Дзе ты стаіш іконай прад вачыма,
Якой штодзень малюся не здаля,
Адна ў мяне ты, малая радзіма,
Вялікая бяшчэнная зямля.

Клічаўшчына

муз. Г. Сёмінай

4

Лю - бы сэр - цу мой край,

6

дзе не злі - чыць зя - зю - ля тва - е шчас - ны - я дні

8

праз га - ды і вя - кі. Ты няз - моў - на зві ніш

10

зыч - най пес-няй ма ту - лі, і лю-ля-юць твой спеў_

12

хва - лі Оль - сы ра - кі.

13

і лю-ля-юць твой спеў_ хва - лі Оль-сы ра-кі.

Любы сэрцу, мой край,
 Дзе не злічыць зязюля,
 Тваіх сонечных дзён
 Праз гады і вякі,
 Ты нязмоўчна гучыш
 Светлай песняй матулі,
 І люляюць твой спеў
 Хвалі Ольсы ракі.

Абгарну ўсёй душой,
Дарагая старонка,
Я суметы твае,
І твае капяжы.
Удыхну першацвет,
І да першай пазёмкі,
Буду сны акунаць
У грыбныя дажджы.

І не будзе віны
У шчымлівасці сэрца
Прад калінай, з якой
Не зняла я плады.
Не ўздыхне нада мной
Сарамлівасцю вецер,
Што мае да цябе
Паздуваў ён сляды.

Любы сэрцу, мой край,
Хай не злічыць зязюля,
Тваіх сонечных дзён
Праз гады і вякі,
Ты нязмоўчна гучы
Светлай песняй матулі,
Дзе люляюць твой спеў
Хвалі Ольсы ракі.

Грай, мой гармонік

муз. Г. Сєміна́й

3 рухам

5

Сніц-ца та-я мне сця - жын ка,

што вы-ве-ла мя-не на

8

шлях. — Бла-кіт-на сі-ня-ю хус - цін - кай

мне

11

сняц ца ва-сіль-кі ўжы

тах. —

І го-лас баць каў шчы ны

14

клі - ча пад звон ка-ло - дзеж - най ва ды, — дзе

М Б Б 7

17

лѣс мне шчас-ця не па - зычыў па - да-ра-ваў на ўсе га -

М 7 М М 7

20

ды. — Дзе ды. лі.

М 7 М М

Ой, разгарну я свой гармонік,
Улівайся, песня, у карані.
Там дзе у траве стракоча конік
Пра ночкі ясныя і дні.
Ты на малой маёй радзіме
Усё зычней, гармонік, грай.
Ласкава песнямі сваімі
Душу і сэрца сагравай.

Хай музыка жыцця ліецца,
Ад берагоў да берагоў,
І рэхам зычным адгукнецца
Бруснічнай чырвані бароў.
Там, дзе дажынкi, правяць свята,
Гучы, гармонік, не змаўкай!
Святлом маёй бацькоўскай хаты
Душу і сэрца сагравай.

Ты пра кахане грай, гармонік,
Звініце чуйна галасы,
Хай неба сіняга бяздонне
Не страціць век сваёй красы.
Ты на малой маёй радзіме
Пра долюшку маю спявай,
Ласкава песнямі сваімі
Душу і сэрца сагравай.

Мая зямля

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

♩ = 84

Дзе пад бла-кіт-най вы - шы - нёй жы -

4 *C* ве мой край свят-лом ба - га - ты, *F* ча - ром-хі *B* бе-лай *D* пра - сці -

7 *Gm* ной *Dm* спа - ві-ты *A7* ля баць-коў-скай *Dm* ха-ты. *B* Там, дзе сі-вы-я ту - ма -

11 *F* ны *D* плы-вуць над рос-най *Gm* се-на - жац-цю, *B* бя-гуць ту-ды ма-е ўсе

15 *Dm* сны *Gm* пад *A7* кліч *B* ма-ёй зя-мель-кі - ма-ці, там, дзе сі-вы-я ту-ма -

19 *F* ны *D* плы-вуць над рос-най *Gm* се - на - жац - цю, бя -

22 *Dm* гуць *Gm* ту-ды *A7* ма-е ўсе *Dm* сны пад кліч ма-ёй зя-мель-кі - ма-ці.

Пад ясных зорак вышынёй
Жыве мой край, святлом багаты,
Чаромхі белай прасціной
Спавіты ля бацькоўскай хаты.

Там, дзе сівыя туманы
Плывуць над роснай сенажаццю,
І ява тут мая і сны,
Бо тут мая зямелька-маці.

У хвалях шчасця я плыву,
На бераг свой невыпадковы
Найпрыгажэйшым назаваў,
У завушніцах куст альховы.

Дзе бор сасновы прашуміць
Насустрэч мне, а не ўздагонку,
І збажыною празвініць
Мне родная мая старонка.

Куды б не ехаць, не ісці,
З красой якою б не сустрэцца,
Ярчэй мне зорак не знайсці,
І прыгажэй не ўбачыць квецень.

Цябе да сэрца прытулю
І назаву навек адзінай.
Душу табою наталю,
Мая зямля, мая Айчына.

Гімн Клічава

Сл. В.Габрусевай

Муз. В.Габрусевай
апр. для хору У.Ваакса

Праз а-гонь і вай-ну нёс ду-шу ты сва-ю да Вя-лі-ка-га Дня Пе-ра

мо-гі. Дзе тва ё-ю кры-вёй, муж-ны Клі чаў-ге-рой, ўсе па-лі-ты-я шчас-ця да

9 Прыпеў:
ро-гі. Бла-кіт-на сі-ні не-бакрай Да-е раз-мах шы-ро-кі кры-лам.

14
Квіт-не-е Клі-чаў-шчы-ныкрай Мац-не-юць дух я-го і сі-ла!
квіт-не-е край,

1. Бы матулі рука
Лапчыць Ольса-рака
Бераг Вязені ў травах шаўковых.
І пад каменем Сяльца
Стогне водгук свінца,
І рамонкі схіляюць галовы.

Прыпеў: Блакітна-сіні небакрай
Дае размах шырокім крылам,
Квітнее клічаўскі мой край,
Мацнеюць дух яго і сіла.

Прыпеў.

2. Светлы дзень, зорны час
Надышоў для ўсіх нас,
Хто свабоду зямлі сваёй зычыў.
І ўсім бачна здаля, -
Ганарыцца зямля
Тваёй славай,
І мужнасцю, Клічаў.

Прыпеў.

3. Твае ў бляску плугі,
У пракосах лугі,
Шлях твой вольны, шырокі, раздольны.
Дзе здаўна скрозь вякі
Зіхацяць ручнікі
Беларусаў тваіх хлебасольных.

Прыпеў.

Я люблю цябе, Беларусь

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

$\text{♩} = 100$

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of 29 measures. The melody is written on a single staff with a treble clef. Chords are indicated by letters above the staff: C, Am, Dm, G, F, and C. The lyrics are in Belarusian and are written below the staff, aligned with the notes. The score is divided into systems of four lines each, with measure numbers 4, 8, 12, 15, 19, 24, and 29 marking the beginning of each system.

Свет-лы край мой а-зёр сі-ня-во-кіх, я люб-

лю твой шы-ро-кі прас-тор, чыс-ці-ню тва-іх рэ-чак глы-бо-кіх, і ля-

сы, дзе так пах-не ча-бор, поў-няць сэр-ца ма-ё тва-е вёс-ны тым пя-

шчот-ным няс-гас-ным свят-лом, што бя-ро-зы льюць ра-ні-цам

рос-ным над тва-ім, край мой лю-бы, жyt-лом. Я тва-

е не па-кі-ну кры-ні-цы, у па-ху-чых лу-гах па-ся-

лю-ся, хай рас-ка-жуць та-бе за-ра-ні-

цы, як люб-лю ця-бе, Бе-ла-русь.

Светлы край мой азёр сінявокіх,
Я люблю твой шырокі прастор,
Чысціню тваіх рэчак глыбокіх,
І лясы, дзе так пахне чабор.
Ты нясеш непахісную веру
У цішыню, дабрыню і спакой,
Расчыняючы ў заўтра мне дзверы,
Дзе не згасне блакіт над табой.

Прыпеў: Я твае не пакіну крыніцы,
У пахучых лугах пасялюся,
Хай раскажуць табе зараніцы,
Як люблю я цябе, Беларусь.

Я люблю цябе ранняй вясною
У чароўнай, імклівай красе,
Я люблю цябе снежнай зімою,
Што ўзнёслыя мары нясе.
Толькі тут я прыбаўлю, памножу,
Дзе буяюць лугі і палі,
Толькі тут мне Гасподзь дапаможа
След пакінуць на гэтай зямлі.

Прыпеў: Я твае не пакіну крыніцы,
У пахучых лугах пасялюся,
Хай раскажуць табе зараніцы,
Як люблю я цябе, Беларусь,
Як люблю я цябе, Беларусь!

Ой, квітнейце, садочки

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

Лірычна ♩ = 80

Ой, квіт-ней-це, са-доч-кі, ой, шу-мі, род-ны гай, ты, зя-

зю-ля, га-доч-каў бо-лей мне на-га-дай, каб на-

ды-хац-ца поў-ней да-бры-ні і цяп-ла Бе-ла-

ру-сі пры-воль-най, што жыц-цё мне да-ла, Бе-ла-

ру-сі пры-воль-най, што жыц-цё мне да-ла.

1. Ой, квітнейце, садочки,
Ой, шумі, родны гай.
Ты, зязюля, гадочкаў
Болей мне нагадай,
Хай за месяцам поўным
Назірае зямля,
І на сонечных промнях
Грае зорка мая.*

2. Грайце, сонца праменні,
Над удзячнай зямлёй!
Ліся, дожджык вясенні,
Чысцінёю сваёй
На рамонкі, што ў лузе
Не шкадуюць святла,
На прастор Беларусі,
Дзе я пчасце знайшла;

3. Ой, квітнейце, садочки,
Ой, шумі, родны гай.
Ты, зязюля, гадочкаў
Болей мне нагадай,
Век не быць тут у скрусе,
Дзе не згасне любоў
Да сваёй Беларусі
У дачок і сыноў;

Мая Магілёўшчына

муз. Г. Сёмінай

Урачыста

М Б Б М

лёў-шчы-не лю-бай зноў і зноў пак-ла-ню-ся і ска

Ма-гі

М 7 М М М

7

жу ёй вя лі-кай, Я-тва-я! Ты-ма-я! Ці-шы-нэй аб-гар-ну-ся, да ця

М 7 М М

10

бе пры-ту-лю-ся, я ўта-бе рас-тва-ру-ся, най-свя-

7 Б 7 М

12

та - я Зям-ля. Ці-шы - нёй аб-гар-ну-сяда ця - бе пры ту-лю-ся, яўта

15

бе рас-тва-ру-ся най-свя - та - я зям-ля. Ма-гі - ма - ці зям - ля.

Магілёўшчыны мужнай
Не астудзіцца сэрца.
Пра пякельны агонь
Доўгіх, жорсткіх баёў
Тут гарачыя губы
Дзьмуць у медыныя трубы,
І над кожнай загубай
Слёзы лье Магілёў!

Магілёўшчынай светлай
Ганарыцца наўколле,
Чуйны клёкат буслоў
І гудзенне чмяля.
Там, дзе вольная воля
Па-над Буйніцкім полем
З тваім дзеліцца болем,
Майго шчасця зямля.

Магілёўшчыны горда
Я дачкой назавуся,
І памножу багацце
Ёй не бляскам рубля.
Я і ў шчасці, і ў скрусе
Над табою схілюся
За цябе памалюся,
Мая маці – зямля.

Горад сэрца

муз. Г. Сёміна

У рытме вальса

лен-не і шчас-це ма - ё. Я заў - сё-ды з та-бой, і дру

го - га не трэ-ба мне лё-су. Ты мой веч - ны ма - тыў, ты-мой

веч - ны ма - тыў, пес-ня сэр - ца май - го,

Ма - гі - лёў. І ня - лёў.

1. Горад мой Магілёў,
Абгарнуты блакітам нябёсаў.
Ты – мая маладосць,
Ты – сумленне і шчасце маё.
Я заўсёды з табой,
І другога не трэба мне лёсу.
Ты – мой вечны матыў,
Ты – мой вечны матыў,
Песня сэрца майго, Магілёў.

І няма даражэй
Тваіх вуліц, шырокіх праспектаў.
І няма прыгажэй
Белай квецені майскіх садоў.
Ап'яняюць мяне
Непаўторнасцю водара кветкі.
Ты – натхненне маё,
Ты – натхненне маё,
Горад цудаў зямных, Магілёў.

Не асіліць ніхто,
І не зможа зламіць тваю волю,
Ёй напоўнены слых,
Ёю свецяцца вокны дамоў.
Тваё сонца ўзышло,
І яму не пагаснуць ніколі!
Ты – надзея мая,
Ты – надзея мая,
Горад мужнасці, мой Магілёў!

Дзе папчасціла мне нарадзіцца

Да сябе прытулю,
Раскажу, як люблю
Твой блакіт, што мне піць - не напіцца,
Беларускі мой край,
Ясны казачны рай,
Дзе папчасціла мне нарадзіцца.

Сэрца тут наталю,
І навек запалю
Самым яркім святлом зараніцы,
Тут гадам не марнець,
Птушкам не адзвінець,
Дзе папчасціла мне нарадзіцца.

Там, дзе ў росах трава,
У небе сінь – сінява,
Дзе ніколі шляхам не згубіцца,
Хай квітнеюць лугі,
Пахнуць мёдам стагі,
Дзе папчасціла мне нарадзіцца.

Дзе бары і лясы
Не шкадуюць красы,
Тут дыханню майму не спыніцца,
Я душу не згублю,
Калі лягу ў зямлю,
Дзе папчасціла мне нарадзіцца.

* * *

Мой цягнік “Магілёў - Асіповічы”
Даў гудок адпраўны, клубам дым!
Еду ў вёску Развадава стоячы,
Ганаруся маршрутам сваім.

Бо, салодкую радасць падвоячы,
Натуральнасць у ёй бачу я, —
Колькі ездзіць прыйдзецца мне стоячы,
Столькі жыць будзе вёска мая.

Дадому

Узыйшоў ражок маладзіка,
Ліхтарык, значыць, мне не трэба.
Я ад прыпынку цягніка
Іду дадому з торбай хлеба.

Сюды, дзе кожны сеяў, жаў,
Звінела каласамі жыта!
Хто ў полі тут дзяцей раджаў,
Ад спёкі хустачкай прыкрыты.

Хто лёс зямлі сваім лічыў,
Шурпатых не бярог далоняў,
Хто пахаванкамі бяліў
Свае сарэбраныя скроні.

...Іду дадому. Цішыня.
І метрамі мне кіламетры!
Бацькоўскі дом — мая браня,
Ты брамку захіні ад ветру.

* * *

Куды б не йшоў ад роднага парога,
Які б не быў шырокі, вольны шлях,
Лёс браў з сабой распяцце ў дарогу,
Нязменна нёс яго ў сваіх грудзях!

Па ўсёй зямлі яно збірала слёзы,
Каб патушыць нябачаны пажар!
Распятае ўжо двойчы, несла Лёсу
Сваё цярпенне, як бяцэнны дар.

І Лёс праз непразізі і траншэі,
Праз пахаванкі Славы Курганы
Дайшоў з распяццем, верай і надзеяй
Да незабыўнай той святой вясны.

Адпалыхалі грозныя маланкі,
І птушкі ў небе заспяваць змаглі,
Сцяпілі разам росныя світанкі
Па ўсіх кутках знявечанай зямлі

І я перад распяццем Лёс вітаю,
Прычалены да шчасця берагоў,
У яснай галаве перабіраю
Свае квіткі аб выплаце даўгоў.

Не ўсе знайду.
Зноў выверну кішэні!

Здыму апошняе!
І толькі крыж
Пакіну на грудзях, як сберажэнне
На халады. Падзякую за ціш,
Дзеля якой мой Лёс ішоў пад кулі,
Каб зразумела я, чым даражыць,
І мудрасць прыняла зямлі-матулі,
Што без распяцця Лёс не нарадзіць.

І дзякаваць я буду да бясконцтва,
Кранаючыся вуснамі зямлі,
Свой мужны Лёс, што выкаціў ён сонца,
Каб памаліцца ўсе яму магі.

Водар бацькаўшчыны

Пах пралесак, медуніцы
І бурштынавай пшаніцы,
Пераспелых буякоў,
Шчодры пах баравікоў,
З сырадоем пах чарніцаў,
Некранутае грыбніцы.
Не! Няма нідзе на свеце
Гэткіх пахаў!
Мой радок,
Іх нясі па ўсёй планеце
І вяртай у свой куток.

Тонкі водар бацькаўшчыны,
Ты, не ведаючы страт,
Разлівайся ручаінай,
Акунайся ў далягляд,
Прачынайся ў пазалоце
Почак, што на вербняку,
Памнажай сябе на ўзлёце,
Каб хапіла на вяку
Хлебу свежаму і сену,
І пялёсткам цыкламену,
Сціплай квецені пыпшыны
Водару маёй Айчыны.

* * *

Навек душой прывязана,
Наскрозь прышпыта я
Да звонкіх соснаў з вязамі,
Дзе дыхае зямля
Лясным асеннім водарам
Апаўшае ігліц,
Дзе думкамі валодае
Маімі пах грыбніц.
Дзе баравік хаваецца
Пад верасам бароў,
Дзе зорка прачынаецца
Стазвонам камароў.

Сон пра маці

У ботах гумавых набасанож,
Рука к брыва́м прыкладзена далонню, -
Прыехала дачушка! А няго ж!
Бярэ ўнучку радасна на ўлонне.

Падкінь, стары, у печ бярэ́ма дроў.
... Дымі́цца ко́мін, як ду́ша іскры́цца,
Няўжо не будзе гэтак болей зноў,
І сёння гэта ўсё мне толькі сні́цца?

Ды, дзякуй Богу, чую хоць у сне, -
Паспі, дачушка, ты яшчэ хоть трошкі,
Пазней у поле прыйдешь да мяне,
На досвітку там заядаюць мошкі.

Паспі, дачушка, спраўлюся сама.
... Я чую ўздыхі ціхі́я за печчу...
Матуля, ну няўжо цябе няма?! –
Пытаюся Прачыстую прад свечкай.

Кранаюся гаючае расы,
Жалобна пазіраю на палеткі,
На сенажаць, на роўны ўзмах касы,
Што скошвае з травою разам кветкі.

... Жыцця праўдзівы, непазбежны сон
Прыходзіць, каб сябе мы ў ім спазналі,
Ўсім нам праз гады прысніцца ён,
Дачушцы, унучцы, праўнучцы і далей...

Матуліны рукі

Ты не была б такой шчаслівай,
Жыцця дарожачка мая,
Я не пачула б пераліваў
Свайго маленства ручая.
І месяц, стомлены ў дарозе,
Мне б яснасцю свяціць не змог,
Калі б на тым святым парозе
Не сустракаў заўсёды Бог.

Прыпеў: Матуліны рукі – вялікая сіла,
Пяшчоты і ласкі, што хопіць на ўсіх.
Матуліны рукі – птушыныя крылы
Любяюць мяне ля вытокаў маіх.

Нясуць начную прахалоду
Яны ў спякотны, млосны дзень,
Льюць на душу мне асалоду,
Нібыта сонечны прамень.
І сэрца ёкне і заные
Пад белым пледам вішняка,
Дзе гладзіць косы ільняныя
Мне ў снах матуліна рука.

Прыпеў.

Сваім касаннем вы здымалі
З мяне самотную журбу,
І слоў падзякі не шукалі,
Адводзячы маю бяду.
Хоць праўда гэтая не нова,
Ды не ўтрымаць яе ў сабе,
Бо ёсць на свеце тыя словы,
Якіх не скажуць за цябе.

Прыпеў.

Урывак з паэмы «Яблычны спас»

О, як жа хораша прачнуцца,
Дзе абгарнуўся цішай слых,
Дзе яблыні да долу гнуцца,
Каб мякка яблык падаў з іх.
Над галавою неба просінь...
Яшчэ далёка ад мяне
З крамянай раніцаю восень
І дні халодныя яе.
Маленства бераг мой далёкі,
Акаймаваны чысцінёй
Блакітных казачных аблокаў,
Мне ўжо не стаць тваёй раўнёй.
Дзе маці гэтак спрытна, умела
На стол прад печчу ля сцяны
На ручнічок, як думкі, белы
Складала пухкія бліны.
Заціснуўшы ў далоню пугу,
Мой брат Міхась у дзесяць год,
Усю бульбу абышоўшы плугам,
На рэчку вёў нас за гарод,
Дзе шчупакі яму ў таптуху
Плашмя ўскоквалі наўпрост,
А мы з сястрою там, дзе суха,
Насілі торбы навыврост.
Увечары каб на вуголі
Багаты смажыць свой улоў,
І смаваць з буйною соллю
Прапахлых дымам шчупакоў.

І нават зэйнаркі пад смальцам
Смачней той рыбы не былі,
І мы, аблізваючы палыцы,
Іх на сняданне бераглі.

...Дняпроўскі вецер студзіць грудзі
Шасцідзесятае вясне,
А сон маленства не пабудзіць,
Адкуль пара вяртацца мне
Сюды, дзе плошчы і праспекты,
Расчырванелыя ад руж,
У сукенку на маю надзеты
І ад маіх далёка сцюж.
Дзе падаюцца ў рэстаранах
Бліны з чырвонаю ікрой,
На стол кладуцца круасаны
Пад шчук фаршыраваных строй.
Заморскі яблык на прылаўку
У бляску ззяе круглы год,
З-за брамак прагна аўталаўку
Не выглядае ўвесь народ.

Узяцець тут песні б у паветры,
Ды стрымлівае штось душу.
Да неба лічаныя метры,
Я ж над зямлёю галашу!
Над непасеянаю грэчкай,
Над плугам, з'ела што іржа,
Над раўчуком, які быў рэчкай,
Калоціцца мая душа.

Над яблыкам, што не падняты
Ў някошанай гніе траве
За нічыёй азызлай хатай,
Што марай саграваць живе.
Не спіцца. Слухаю, як сценка
Праціскваецца ў дзень з начы,
Ды ліхтары над Дубравенкай
Не асвятляюць далячынь.
Калі засну, каб не прагнуцца,
Я знаю, апынуся там,
Дзе яблыні да долу гнуцца,
Пачаставаць каб яблыкам.

* * *

Страчайце адпачынак мой, бярозы,
Ні ў чым я перад вамі не зграшу!
Грыміце, перуны, мне без пагрозы,
Хай дождж грыбны пральецца на душу!

Мой бор, ты адчыні мне цуда-сховы,
Я шчырым адплачу табе радком
За пах баравікова-чабаровы,
Які больш за паўвека п'ю набгом!

Мы не паспеем

Мы не паспеем усё роўна
Дагледзець свой прочы сон,
Які б ні быў салодкім ён,
І самым казачна-чароўным!
Якою б мяккай ні была
Пярына, што пад нас лягла.
Мы не паспеем усё роўна
Ў тым сне схавацца ад смугі,
Што не аплачаны даўгі,
Святы наш доўг,
Той доўг галоўны,
Даўно прабачыў што парог
Бацькоўскай хаты, -
Бачыць бог!

Мы не паспеем усё роўна,
Праз усю бесталач гадзін,
Пад сэрца ціш і гул машын
Дайсці да фінішу бяскроўна,
Адкуль на старт вярнуцца зноў,
Як у нябыт дзіцячых сноў.
Мы не паспеем усё роўна
Паставіць кропку пад радком,
З якога піць жыццё набгом,
І на адным дыханні роўным
Перапісаць чарнавікі,
Хоць бегчы будзем напрамкі,
Мы не паспеем усё роўна!...

* * *

Гудзе майго жыцця нястомны трактар,
Ад працы ў неба дым ідзе слупом!
Упарты не мяняецца характар –
Пасеянае бачыць пад сярпом.

Дзе абразы намоленыя ў хаце
Кідаюць погляд свой удалячынь,
З маленства дзе мяне вучыла маці,
Што дзень павінен быць даўжэй начы,

Там глухне ўсё часцей у полі трактар,
Пускаючы да неба пыл слупом!
...Мяняецца ўпарты наш характар –
Нясеянае бачым пад сярпом.

Журавіны

Вось і паспелі журавіны,
Багун мне кружыць галаву,
Блішчаць на сонцы павуціны,
Дзе след хаваецца ў траву.

Чарот гартаю залацісты
Пад крык збянтэжанай савы,
І адчуваю пах дзяцінства
Ад кожнай купіны дрыгвы.

Не прыпыніць сюды мне цягу,
Дзе свеціць золак маяком,
І да жыцця ўзнямае прагу
Пах пераспелых буякоў.

Дзе журавінавую гронку
Трымае ўпэўнена асцё,
Як гонар клічаўскай старонкі
На ўсё бясконцае жыццё!

* * *

Кіну на плячо гармонік,
Грайце гучна, галасы!
Адлятай, журба, ў бяздонне
Ад дзявочае красы!
Весяліцца, дзяўчаты,
Полька злева! Не ўстаяць!
Не хапае нават хаты,
А басы звіняць, звіняць!
Пра мінулую нядолю
І пра мой жаночы лёс
Грай, гармонік! Грай ўволю,
Прабірай душу наскрозь!
Як з лугоў нектар збірала
Лёгкакрылая пчала,
Як, пажыўшы гэтак мала,
Шмат чаго перажыла.
Як змагалася з нянасцем
Неўміручае святло,
І як бой трымала пчасце,
І чаму перамагло.
Як вятры гулі і дзьмулі,
І як сонца грэла дні
Моклі зрэбныя кашулі
Роўна ў працы і ў гульні.
Грай, гармонік, грай ты людзям
Больш пра тое, што было,
А што сёння, заўтра будзе –
Скажа сэрца ім маё!

* * *

На «прабачце» – прабачаю!
Злога потай не трымаю.
Што ад сэрца – ўсё прымаю,
А падачак не бяру.
Як спяваецца – спяваю,
Як кахаецца – кахаю,
Аддаю ўсё, што маю
За ўсмешку, бляск вачэй.
Я душою адчуваю –
Птушку шчасця напаткаю
У прасторах свайго краю,
І лячу туды хутчэй.

* * *

О, мае думкі!
Вам хапае волі
І ў росных травах,
І ў бары сухім,
Вы мне махаеце сярпом у полі
У вобразе мне самым дарагім.
Вас не лаўлю!
Ляціце хоць за мора,
Каб толькі зноў вярталіся сюды,
Дзе сэрца прытуляецца да ўчора
І ў заўтра рвецца духам маладым!

* * *

Бары гудуць чмялямі,
Плугі аблог аруць.
Задумна перад намі
Праносіць хвалі Друць.
І чуецца здалёку
Знаёмай кані крык.
Хаваецца ад вока
Пад елкай баравік.
Нясмелыя валопкі
Ступаюць на палі...

.....

...Як кацяня да кошкі,
Тулюся да зямлі.

* * *

Праспявай ты, салоўка, мне песню
Пра зямлі неабсяжны прастор,
Дзе не будзе твайму спеву цесна,
Як ўльешся ў нязмоўчны ты хор.

Пра дубы мне спявай векавыя,
Што прайшлі праз п'якелле баёў,
Як шануе іх кроны сівыя
Горад сэрца майго Магілёў.

Той, хто з дня нараджэння прарочыў
Без крушэнняў у руху мне быць,
Хто з нялёгкай дарогі не збочыў
На хвілінку адну адпачыць.

Ты спявай, не змаўкай, мой салоўка!
Мо, наіўны я ёсць чалавек,
Ды прастор твой – мая прыпаркоўка,
Вечны спеў твой – кароткі мой век!

* * *

Здаецца, я і не блукала,
На тое выйшла, што шукала,
Але ж ніяк сярод дамоў
Асфальт і ліхтары двароў
Мяне не выведуць на шлях,
Што верне крылам першы ўзмах,
А светлафоры скрываюцца
Не знойдуць выйсця без блукання
На босыя мае сляды,
Якія прывялі б туды,
Адкуль звініць апад арэхаў
Званчэй званоў царкоўных рэхам.

Скарб паэта

Сярод груды пажоўклай паперы
Крышталёвы калодзежны звон,
Прамяністасць надзеі і веры,
І маленства блакітнага сон.

Ні на кога не тоячы злосці,
Тут паэт у жыццёвай сяўбе
Сярод суму, сярод весялосці
Зможа ўбачыць сяброў і сябе.

І наперадзе і за плячыма
Фарбы цёплыя роднай зямлі, -
Скарб паэта, які немагчыма
Ні на якія змераць рублі.

* * *

Над жыгнёвым полем,
За ракою гладкай
Будаваў дубочак
Птушанятам хаткі.
Ды з лістоў дубовых,
На дубовым голлі,
Каб драпежны вецер
Не сарваў ніколі.
І люляў дубочак
Квёлых птушанятак,
Узмацніў ім крылы,
Паляцелі з хатак.

Пытанні

Пытаннямі гады
Мне гэтак шчэмяць грудзі,
А ці дайшла туды,
Куды зваў Бог і людзі?

Ці ўсё сумела я
Пажаць, што бацька сеяў?
Ці ўдзячна мне зямля
За веру і надзею?

Сярод сівых бароў
Ці апякуць брусніцы?
Ці з поўных берагоў
Я зачарпну вадзіцы?

У рамонкавых лугах
У трапяткім світанні,
У восеньскіх дажджах
Знайду сваё дыханне?..

Клічаўскі вальс

Роўныя Ольсы сівой берагі
Лапшацца поўнаю хваляй,
Там, дзе мурожныя ў лузе стагі
Веліччу рук дружна ўсталі.
Родны матыў, што я чула не раз,
Дзе зацвілі журавіны.
Гэта для вас
Клічаўскі вальс
Ліецца пад клёкат бусліны.

Лес партызанскі, як ёсць, без маны
Праўду святую раскажа.
Як адгалоскі мінулай вайны,
Сціпла мне раны пакажа,
Што перавязаны роснай травой.
Дзе зіхацяць журавіны,
Кліча ўсіх нас
Клічаўскі вальс
Пад мірны клёкат бусліны.

Тут не змаўкае птушыны стазвон,
Мірна дуброва гамоніць.
Тут з маім сэрцам гучыць ва ўнісон
Дзедаўскі зычны гармонік.
Родны матыў, што я чула не раз,
Дзе зацвілі журавіны.
Гэта для вас
Клічаўскі вальс
Ліецца пад клёкат бусліны.

Бацькам

Пайшлі. Без скаргаў.
Ціха, без папрокаў,
Былі ж за ўсё на свеце даражэй!
Як, часам, я была ад вас далёка,
Цяпер жа я да вас я ўсё бліжэй.

Мы – беларусы!

Трымалі мы тое, што выпала,
І кожны данёс, што нёс,
Бо кросны нас тыя выткалі,
Якія ўпрыгожвалі лёс.

Нас сонца не надта песціла,
Паліла яно і пякло,
На кожнай спіне адмеціна,
Ды ў кожных вачах святло.

Мы ноту, зямлі сугучную,
Ўзнімалі ўсе, як маглі,
Каб промні жыцця не бліскучымі,
А залатымі былі.

І словы нашы кароткія
“Мы – беларусы!”

Гучаць
Сілай сваёй,
Вытокамі,
Дзе жыць нам,
А не дажываць!

* * *

Наш сонпевам птушак у лесе
Сабе прабуджэнне нясе.
Як моцна б не спаў ты, -
Прачнешся,
Дзе раніца ў роснай красе
На промнях нясе пазалоту,
Каб ён залаціўся, наш дзень,
І прагна падвойваў ахвоту
Унесці ў жыццё свой прамень!

* * *

Зіхаціце, зоркі,
Над ракой сівою,
Слухайце, пагоркі,
Кветак шэпт вясною.
Грайце, росы, звонка
Вы ва ўсёй акрузе!
Поўніся, даёнка,
У бязмежным лузе!

Адгукніся рэха,
Чуйна буслянятку,
Дай раздолле смеху
Шчаснаму дзіцятку.
Ой, прымай вяночкі
У дачок, Купала,
Каб на ўсе гадочкі
Шчасцейка ставала.

«...Ой, мала вадзіцы ў крыніцы ...»

Зямля Магілёўская

муз. У. Громава

Умерана

Зям - ля Ма-гі лёў - ска - я _____ зям - ля Пры-дня-проў - ска

The first system of the musical score is in 6/8 time. The vocal line (treble clef) begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, a half note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, a half note G4, and a quarter note F#4. The piano accompaniment (grand staff) starts with a whole rest, followed by a half note G3, a quarter note A3, a quarter note B3, a half note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, a half note G3, and a quarter note F#3. The lyrics are 'Зям - ля Ма-гі лёў - ска - я' followed by a long line and then 'зям - ля Пры-дня-проў - ска'.

5

я, _____ пад бе-лы-мі кры-ла - мі _____ ля цяць тва-е вы - ра - і _____ над

The second system continues the melody. The vocal line starts with a half note D4, a quarter note E4, a quarter note F#4, a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a half note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, a half note G4, and a quarter note F#4. The piano accompaniment continues with a half note G3, a quarter note A3, a quarter note B3, a half note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, a half note G3, and a quarter note F#3. The lyrics are 'я, _____ пад бе-лы-мі кры-ла - мі _____ ля цяць тва-е вы - ра - і _____ над'.

10

род-ны-мі ха - та - мі, _____ над ты-мі сал-да - та - мі, _____ што тут за ця

The third system continues the melody. The vocal line starts with a half note D4, a quarter note E4, a quarter note F#4, a half note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a half note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, a half note G4, and a quarter note F#4. The piano accompaniment continues with a half note G3, a quarter note A3, a quarter note B3, a half note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, a half note G3, and a quarter note F#3. The lyrics are 'род-ны-мі ха - та - мі, _____ над ты-мі сал-да - та - мі, _____ што тут за ця'.

Прыпеў:

15

бе па - ляг - лі. Бу - яй, Дня-проў-ска-я зям

19

ля, па - і кры - ніч - на-ю ва дой, ты,

22

Ма - гі - лёў - шчы-на ма - я зас -

24

тань - ся веч - на ма - ла - дой!

Зямля Магілёўская,
Зямля Прыдняпроўская,
Пад белымі крыламі
Ляцяць твае выраі
Над роднымі хатамі,
Над тымі салдатамі,
Што тут за цябе паляглі.

Прыпеў: Буяй, Дняпроўская зямля,
Паі крынічнаю вадой,
Ты, Магілёўшчына мая,
Застанься вечна маладой.

Сцяжынамі роснымі,
Зялёнымі вёснамі,
Дзіцячай гамонкаю
У ззянні рамонкавым,
З рабінай чырвонаю,
З матулінай моваю,
Ты ў сэрцы заўсёды адна.

Прыпеў.

Зямля мая родная,
У шчасці свабодная,
Вядома былінамі,
Пралескамі сінімі,
Шляхамі шырокімі,
Сваімі вытокамі
Праслаўленая на вякі.

Прыпеў.

Беларускі хлеб

муз. Г. Сёмінай

З натхненнем

4

Бe-ла-рус-кі хлеб наш хмель-ны́аш а-дзі-ны і свя-ты,

7

ты прай-шоў а гонь пя-кель-ны, праз ва-ен-ны-я га-ды.

9

Каб та бо-ю кож-ны сне-даў, руч-ні-ка-мі па-да-ваў,

10

руч-ні-ка-мі па-да-ваў, доб-ра па-мя-таў і ве-даўшто ўся-му-ты га-ла ва.

13

Доб-ра па - мя таў_ і ве - даў, что ўся - му ты, га - ла - ва.

Беларускі хлеб наш хмельны,
Наш адзіны і святы.
Ты прайшоў агонь пякельны
Праз ваенныя гады.

Каб з табою кожны снедаў,
З ручнікамі падаваў,
Добра памятаў і ведаў,
Што ўсяму ты галава.

Хлеб ва ўсім сваім абліччы
Не пячэцца сам на сам, –
Хлебаробу плёну зычыць,
Дзеліць радасць папалам.

Берагчы мы хлеб умеем,
Паважаць і шанаваць.
Хлеб наш век не пастарэе,
Праз вякі яму буяць.

Збажыною ўся спавіта
Беларуская зямля,
Каласуе ў полі жыта
Каб відаць было здаля.

Будзем з хлебам,
Будзем сыты,
І рубель наш да рубля.
Каласуй у полі жыта,
Не шкадуй палёў, зямля!

Даваеннае танга

У небе а ні воблака, ні хмары,
Маладосць у шчасці мірных дзён,
Дзе, сабе зайдрасцячыя пары,
Танцавалі пад акардэон.

Прыпеў: Даваеннае танга,
Сэрцаў палымяных стук.
Даваеннае танга
Пад пяшчотаю рук.

А салоўка спеву аддаваўся,
Нібы калакольны ліўся звон,
Не змаўкаў, як быццам, сумняваўся,
Што не даспявае песню ён.

Прыпеў.

Музыкі той рэха не прапала,
Бо душа так прагла ёю жыць,
Каб гучала, што не дагучала,
Каб звінела, што не адзвініць.

Прыпеў.

* * *

Знаёмы ціхі двор. Каштаны
Трымаюць за плячыма лёс двара.
Пара цвіцення – лепшая пара,
Якою думкі восені прыбраны.

Цвітуць каштаны, і ад іх святла
Такая нестрыманая патрэба
Падняцца птушкай вольнаю ў неба,
Узмаху не шкадуючы крыла!

Цвіцення век ніхто яшчэ не змераў!
Пакуль яно дае грудзям уздых,
Пакуль ім зрок напоўнены і слых,
Датуль у вечнасць не пакіне вера.

Цвітуць каштаны –
Гэтая пара прыйшла асэнсаванасцю цвіцення,
Буйною самасейкаю насенне
Узрастае новым дрэўцам ля двара.

* * *

Не шпарка я бягу!-
Сцвярджае мне мой дзень, -
Не траціш марна час, -
У нагу са мною крочыш.
Трымайся за мой сонечны прамень,-
Зрабіць сваё галоўнае ты зможаш.
Цябе я не штурхаю ад сябе, -
Наадварот! -
Лічу сваім прыдаткам,
Дзе месца не адведзена журбе,
Ды пустазеллю на уласных градках.
Спяшайся!
І свой вечар сустракай
Маёю неуміручай, звонкай песняй,
Прыпеў якой ты раніцы аддай,
Бо гэту песню нам спяваць сумесна.

* * *

Сцяжынка хоць няроўнай,
Ды вольнаю была,
Да рэчкі маёй поўнай
Яна мяне вяла.
Шырокі шлях быў здольны
Давесці да вяршынь,
Хай крок не безмазольны,
І не без брасу плынь.
Не пад бяхмарным небам
Сукенку кроіў дзень,
Шукаў не без патрэбы
Ён на хвіліну цень.
Не лебяды ў гародзе
Хавала баразну,
Дзе пятніца субоце
Не гладзіла спіну.
Не без гаркот суніцы,
Не піўся мёд набгом,
Не ўся вада – з крыніцы
Да галавы з ілбом.
І дзеці не без маці,
Не без дзяцей бацькі,
Намоленыя ў хаце
Святыя абразкі.
Жыцця майго дарогі
Не з цемры ў свет вялі,

І самі беглі ноги
Да спадчынай зямлі.
І крылы для палёту,
Не супраць ветру ўзлёт,
Ды ў райскія вароты
Бог сцеліць галалёд...

Светлафоры

То ў мітусню вы з мітусні,
То ў пазяханні сваім сонным,
Тры колеры, як тры хлусні:
Чырвоны,
Жоўты
І зялёны...

* * *

Праз вятры, марозы, завірухі
Мы бяжым з калоцячымся сэрцам
Пастаяць, дзе ў складзеныя рукі
Крыж прымкнуты, верх узяць над смерцю.

Толькі тут, і то на момант толькі,
Мы расплюшчым раптам вочы,
Каб прачнуўся дзень – наш сон глыбокі,
Дзень, які да нас не прыйдзе двойчы,

Ён не шкадаваў цяпла такога,
Што хапіла б не адному сэрцу,
Сціхшаму ад холаду людскога.
... За акном лагодны, цёплы вецер...

У сонечных купаецца праменнях
Раніца, што дасць на вечар права,
І ляціць да вечнасці імгненнем
Ноч, што акунае ў росы травы.

* * *

О, жыццё! –
Клубок тугіх завязкаў,
Што нікому не пераматаць,
Дзе мы пад шматпраўнасць абавязкаў
Двойчы два давалі двойцы пяць!
І сярод пралесак сініх-сініх
Несліся кудысьці напралом!
А на скронях серабрысты іней,
За плячыма ў кучах буралом.

Не, я над табой, жыццё, не плачу, -
Ты прыйшло,
Дайшло
І перайшло!
Толькі штось галопам сонца скача,
Ледзьве ўзыдзе, як ужо зайшло!
Шэры снег растаў, каб белы падаў,
Можа, недзе проста неўпапад,
Каб зялёным вёснам нёс парады
Рознакаляровы лістапад.

Зайздрасць

Не ела б зайздрасць нас, як сцены шашаль! –
Не наш партаманет прыдбаў мільён!
І млее ў чугунку зусім не нашым
З наварам тлустым певень на бульён.

То парасон на дождж і на спякоту
Надзейна расхрыстаў не ў наш узмах,
Не наша збегла з дому адзінота,
Не перад намі выпрастаўся шлях.

Зайздрасцілі б мы дням, што не зачахнуць,
Ды крылам, без якіх нябёс няма.
... О, як вясна чаромхаю запахла,
Ад зайздрасці заплакала зіма!

Маўчанне

Сціпыліся ластаўкі ў падстрэшшы,
У валок маўкліва лёг пракос,
Пазіраю на ракі ўзбярэжжа,
Дзе зарок маўчання даў мой лёс.

Вечарэе. Моўчкі збеглі хвалі
Да другога берага ракі,
І прыкметна ўжо засумавалі
Гаваркія некалі дзянькі.

Зорка падміргнула неяк моўчкі,
Нібы знак з нябёсаў падала,
Каб, нарэшце, думка-адзіночка
Штосьці мне сказаць дапамагла.

О, душы крыклівае маўчанне,
І ў табе знайду я прыгажосць,
Толькі не змаўкай, маё дыханне,
Дзе не заціхае маладосць!

* * *

Мы ўжо здзіўляцца перасталі,
Губляючы жыцця красу,
Што міластыні непрысталай,
Што самабранцы абрусу.

Мы не здіўляемся, як міма
Спрадвечнай памяці святой
Ідзе з халоднымі вачыма
Хвілінны казачны герой.

Усіх каштоўнасцяў памеры
Пад банкаўскія капяжы,
І за зялёнаю паперай
Мы на чырвоны свет бяжым.

Мясціны, дзе бываць не госцем,
Травой у пояс параслі,-
Дарогу ў будучыню мосцім
Далей ад спадчыннай зямлі.

Нас не здзіўляе твар бяскроўны,
Дзе чырванее толькі нос
Дзе апакаліпсіс духоўны
...У клопатах цяжкіх Хрыстос...

* * *

Хаваецца дзень за парканам,
Кідае няўстойлівы мост
Праз цемру тутую ў світанак
Пад воблачным небам наўпрост.

То думкай кране памяркоўнай,
То гнецца ад горкіх няўдач,
То раптам як шпак у шпакоўню,
Нырне — і не выпнаць, хоць плач.

А часам, як ёсць — недарэка!
Сумленню крычць: «Не турбуй!»
Замрэ, як бяскрылае рэха.
Дазвацца яго паспрабуй.

То зробіць мне лёгкім дыханне,
Напомніць аб дзівах зямных,
Пашле неспадзеўку каханне,
Губляючы зрок свой і слых.

Хоць насцеж яго акянiцы,
Не рыгне варотамі рай.
... Ой, мала вадзіцы ў крыніцы,
Хоць льецца яна цераз край.

Тэатр

Ігра. Спектаклі. Грымы. Ролі.
Усё прафесійней і ярчэй.
Не! Не ігралі так ніколі,
Зацьменне, поўнае вачэй.

Таленавітыя артысты!
Сляза скупая, шчодры жах.
Сардэчнасць пад мастацкім свістам,
Пад туманом чырвоны сцяг.

Ігралі мы Перабудову,
Ад грыву твараў не пазнаць!
І рэжысёр за пастанову
Маё жыццё сумеў аддаць.

І лепяць ролы рэжысёры
Сваёй чырвонаю смалой.
Ух, пафесійныя грывёры! –
І безгаловы з галавой!

Глядзім анфас, а бачым профіль,
Чамусьці ўсё наадварот,
І без вакансій Мефістофель,
Без выканаўцаў Дон-Кіхот.

Кавалак юдзейскага хлеба
Святой вадою не запіць! –

Хрыста распяць была патрэба,
Каб потым Госпадам зрабіць?!

Лятаюць дырыжоры зграяй,
Пот выпіраючы з ілба,
А ў аркестровай яме грае
На нервах медная труба!

Мне бачна з ролямі ў спатканні,
Як не ігралі б малайцы,
І ў геніяльным выкананні
Заслона дадзена ў канцы.

Лясны ручай

Туды спяшаешся здавён,
Дзе смага губы апаліла,
Дзе мой не размінецца плён
З тваёю жыватворнай сілай.

Ты не хаваўся ад мяне
Пад навессю яловых лапак,
Упэунены,-
Не абміне
Сваю раку яе прыдатак.

Трымаюся, што сіл, за руль!
Вышэй штаніны закасаю,
І ўвішна вырулю адтуль,
Дзе падпільноўвае касая.

Бо папярэджаная я
Табою змалку,-
Усяк бывае,-
Напіцца прагне і змяя
Там, дзе бяжыць вада жывая.

3 сонцам у грудзях

Мацькову Фёдару Мікалаевічу

Кастрычнік трыццаць шостага з надзеяй,
Упэўнены да самазабыцця -
Пад сонцам быць звычайнае падзеі -
З'яўленню свету новага жыцця.
І беглі дні дзяцінствам басаногім
Цераз Масто́к у казачныя сны,
Ды ўжо маленства шчаснага дарогі
Пад расчахлённай пашчаю вайны.
«Матуля, а дзе сонейка,
Дзе татка?» -
Пацігадовы хлопчык уздыхаў...
Сарваўшыхся з падстрэпша птушанятак
Сваім дыханнем шпаркім саграваў.
А маці ў Бога літасці прасіла,
І, сцяўшы зубы, каб не галасіць.
Сыночка пераксіўшы, гаварыла:
«Уздыдзе сонейка, яму заўжды свяціць.
Яно цябе, сыночак, не пакрыўдзіць,
У нас яго нікому не адняць!
І татка вернецца, дадому хутка прыйдзе,
І нас, нарэшце, зможа ён абняць».

А над Масто́ком у шчодрасці бясконцай,
Як над усёй знявечанай зямлёй,
Май незабыўны выкаціў нам сонца,
З апечанай крываваю слязой.

Ты гэтым сонцам шчыра ганарыўся,
Не жмурыў перад ім сваіх вачэй.
І промямі ягонымі дзяліўся,
Дзе сэрцы праглі біцца гарачэй.
...Прасторы ясныя, што погляд не адвесці!
Струменнем асвяжальным ліўся дождж,
Ты працаваў, каб хлеба ўдосталь з'есці.
Каб новы дзень не быў з мінулым схож.

Ты самастойна набіраўся сілы,
І смела крочыў па сваёй зямлі,
А сонца асвятляла небасхілы,
Жыгамі каласіліся палі.
Новасібірскім духам поўны вены!
А ў снах тваіх Масто́к, з буслянкай дах,
З пажоўклаю шпалерай сняцца сцены,
Гарачы хлеб на явара лістах.
Прамая найгалоўная дарога
У чырвані рабін, святло бяроз
Імкнулася да роднага парога,
Дзе быў вайною вышчарблены лёс.
Іскрыўся снег, як ільняны настольнік!
Ад сэрца і да сэрца напраткі
Збірала Магілёўшчына дастойных, -
Так карані ахоўваюць расткі.
Стрэў камсамол размашыстыя мары,
Ён падганяў!
Ён акрыляў!
Ён веў!

Ты ўвішна рассякаў у небе хмары.
Каб рос, квітнеў, буяў твой Магілёў.
І сёння ганарацца ветэраны, -
След у жыцці не змыецца дажджом,
Ты гэты след, пад чырванню цюльпанаў,
Непрамакальным абгарнуў плашчом.
Свой шлях да сонца церабіў на золку,
Да захаду ў грудзях з ім пражывеш,
Хай свецяцца ў вачах тваіх вясёлкі,
Як промень шчасця, што людзям нясеш!

*«...Ой, каціліся годы
на дарозе жыцця...»*

Як над рэчанькай

муз. Г.Сёмінаў

4

Як над рэ-чань-кай, ды над сі-ня-ю, там дзе ме-ся-чык г'е ва-

8

ду, з а дзі-но-ка-ю а-ра-бі-на-ю дзе-ліць но-чач-ка бя-

12

ду. 3 а - дзі - но - ка - ю а - ра - бі - на - ю дзе-ліць

15

но - чач - ка бя - ду. Ой, не не!"

1. 2. 3. 4.

М

Як над рэчанькай, ды над сіняю,
Там, дзе месячык п'е ваду.
З адзінокаю арабінаю
Дзеліць ночачка бяду;

Ой, не жалься ты, ах, ночка-ночачка,
Бо нядоўга быць журбе.
Светлай песенькай, ясным сонейкам
Хутка прыйдзе дзень да цябе;

І ты ўслухайся ў гэткі дзіўны звон
Чараціначак над вадой.
Зберажы ты, ноч, свой цудоўны сон
І прачніся зноў маладой;

Як над рэчанькай штось туманіцца
Там, дзе месячык воду п'е.
Гэта ж явару ночка жаліцца:
“Ой, ці прыйдзе дзень да мяне!”

Сінія пралескі

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

♩ = 96

Са-ка-віц-кі ве-чар во-да-рам ду-хмя-ным рас-тры-во-жыў ма - ры,

што сплы - лі тым бла-кіт - на - срэб - ра - ным пад - ма - нам,

дзе пра-лес-кі сі-ні-я цві - лі. Усе ка-хан-ня вест-ку

ве-да-юць здаў-на, рас-цві-лі пра-лес-кі, за - цві - це вяс-на,

дык ча - муж на ўзлес - ку сне - гам за - мя - ло

сі - ні - я пра - лес - кі, воч ма - іх свят - ло.

Сакавіцкі вечар водарам духмяным
Растрывожыў мары, што сплылі
Тым сваім сярэбраным туманам,
Дзе пралескі сінія цвілі.

Прыпеў: Усе кахання вестку
Ведаюць здаўна,
Расцвілі пралескі –
Надышла вясна.
Дык чаму ж на ўзлеску
Снегам замяло
Сінія пралескі –
Воч маіх святло.

Туманы ўкралі, знеслі маё пчасце,
І цяпер яго мне не знайсці,
Ды пралескі з сэрца век не ўкрасці,
Ім ніколі тут не адцвісці.

Прыпеў.

Сакавіцкі вечар, водарам духмяным
Не трывож ты мары, што сплылі
Тым сваім сярэбраным туманам,
Дзе пралескі познія цвілі.

Прыпеў .

Ой, каціліся годы...

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

♩ = 88

The musical score is written for a single melodic line in 4/4 time, with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as 88 beats per minute. The score consists of four staves of music, each with a line of lyrics underneath. Chord symbols are placed above the notes to indicate harmonic accompaniment. The lyrics are in Belarusian and describe the passage of time and the hardships of war.

То з гар - ко - тай, то з мё - дам, то ні з чым на - пра - сцяж, ой, ка -
ці - лі - ся го - ды па да - ро - зе жыц - ця. Рас - ка - жы - це, га - доч - кі, ці губ -
ля - лі вы дні, а ці пла - ка - лі ноч - кі, што ў ня - бы - це іх сны, а ці
пла - ка - лі ноч - кі, што ў ня - бы - це іх сны.

1. То з гаркотай, то з мёдам,
То ў сухмені наўсцяж,
Ой, каціліся годы
Па дарозе жыцця.
Раскажыце, гадочкі,
Ці гублялі вы дні,
А ці плакалі ночкі,
Што ў нябыце іх сны.*

2. Ці маліліся Богу,
Як рыпелі камлі,
А куды неслі ногі,
Што не чулі зямлі.
Ці ў блакітных нябёсах,
Ці ў сцюдзёнай імжы,
Ці ў раздоллі бялёсым
Трапятанне душы.

3. Да сябе ці прыжыўся
Гонар праведных дзён,
Вам, гадочкі, ці сніўся
Вінаватасці сон.
Каласам вапшы оды,
Ці спляценням асця?
... Ой каціліся годы
Па дарозе жыцця.

* * *

Сакавік жаданы,
Праўду раскажы.
Ты куды адправіў
Мае капяжы.
На якім узлеску
Захаваў куток,
Дзе мае пралескі
Твой пілі мядок.

А каму мой ліпень
Кветачкі раздаў,
Хто нектар з іх выпіў,
Росы пазбіраў.
А з чыіх ён траваў
Паскладаў стагі,
Для каго атаву
Берагуць лугі.

Ой, чаму мой жнівень
Гэтак рана жне,
Пад буйныя ліўні
Ён вядзе мяне.
Ой, каму завея
Сцеліць белы плед,
Да чыёй надзеі
Замятае след?

Яблынька

Ой, як да спасу
Было далёка,
Як да луны!
Ды майскі цвет,
Калі быў збоку,
Кім не агледзены?!
У сукенцы сціплай
Ружова-белай
Квітнела яблынька,
У свет няблізкі
Глядзела смела
Без дум пра яблыкi.
А не пра горкія,
Не пра салодкія –
Трымціць вясна!
А ночкі дзіўныя,
Усе кароткія,
Ой, не да сна!
Бярыце, пчолкі, мёд!
Хапае квецені
Тут пра запас!
Ой, веце лёгкае,
Уначы аж свеціцца!
...Адкуль ты, спас?

* * *

Їзнімала я фіранку нецярпліва,
Чакала, пакуль зрок свой верне ноч.
А знічкі долу падалі маўкліва
Пад позіркам маіх нястомных воч.

Каб новы дзень сваё прыбранне скроіў,
Цягнік удалячынь аддаў гудок,
Бадзёрым, надта ранішнім настроем
Скрозь веснічку казычыў вецярок.

Ён зваў туды, куды вясна ўсіх кліча,
Дзе ўпершыню кранае траваў звон,
Куды мяне па сёння вабіць Клічаў
Святлом не занавешаных вакон.

Колькі разоў мне сніўся той світанак,
Дзе першая праклёўвалася рунь,
І туманом спавіты наш паўстанак,
Куды я басанож ляцела ўгрунь.

Усё было прыродай падабрана!
Тануў зачаравана ў сіняве
Над загуменнем ранак закаханы,
Хаваўся ў някошанай траве.

Паўголы сад няўстойліваю ценню
Лажыўся на зямлі нямую ціш,
У мяхах стаяла бульба на насенне,
Хрумсцеў травой стрыножаны Чарныш.

Нясмела з дзьмухаўца пачатак першы
Збірала лёгкакрылая пчала,
Цвет поўны яшчэ яблынку не цешыў,
Ды ў марах яна квеценню жыла.

Рука ў руцэ мы йшлі па загуменню,
Гучала музыка для нас аднекуль звыш.
... Рассыпалася бульба на насенне,
Пафыркаваў растрыножаны Чарныш...

* * *

Не прымярацца зноў да шчасця
Там, дзе ні гуку хараства!
І месячыку не купацца
Ў расе, дзе скошана трава.

Дзе сцэжка заблытанай стужкай
Бяжыць то ўперад, то назад,
А зломленай сасны вярхушку
Зусім засыпаў снегапад.

Дзе знічка, нібыта спрасоння,
Скрозь цемру падае плашмя,
З сабою несучы ў бяздонне
Тваё бязгучнае імя.

І абгарнае ноч паволі,
Прымаючы ў сваю сутонь
Як абяссіленую волю,
Акамянелую далонь.

...Не прымярацца зноў да шчасця
Там, дзе ні гуку хараства.
І месячыку не купацца
Ў расе, дзе скошана трава.

.....

* * *

Ад спякоты памлелі
І трава і кусты!
Ой, душа б не змялела
Ад нястачы вады!
На засохшых сцяблінках
А ні кроплі расы!
У сівых павуцінках
Вераснёўскай красы
Задыхалася ночка,
Дзень шукаў сабе цень.
... Распусціліся почкі
У знішчальны сухмень!

* * *

Ізноў агонь чужога поўдня
Цябе пагрэцца заманіў,
Каб знішчыць рунь той першай поўні,
Дзе лёс гняздо сваё ўжо звіў.
Плылі пачуцці сонным морам,
Былое шаркала па дну,
Тапіла ноч у хвалях зоры
І рыхтавала вочы дню.
Зірнула раніца з дакорам,
Дзень учарашні ўдалеч сплыў.
...Купаўся ў гэткім чыстым моры,
А лазню ўсё-ткі распаліў...

* * *

Можа, зноў нязграбна і няўмела
Распаліла лютаму я печ,
Дроў не шкадавала, гэтак грэла,
З трэскам халады ляцелі прэч!

Папаліла дровы, адно голле
Складзена ў лаўжы на скразняку,
Печ дыміць, і я ўсё мімаволі
Рэшткі дроў сухіх ёй валаку.

І расце, расце ў дравах патрэба!
Разгружаю, зноў грузу вазы,
Сухастоем грэю, грэю неба,
Каб не змерзлі зоркі ў маразы.

* * *

Ой, марозная зіма!
Ну, а сэрцу жарка!
І не ведаю сама,
Чаму гэтак шпарка
Да паўстанка я бягу,
І мароз хоць дужы,
Проста дыхаць не магу
Ад спякоты ў сцюжу.
Ну, пякелле! Хоць памры!
Неба б расхрыстала!
... Штосьці мерзну з той пары,
Як зімы не стала.

* * *

І вокны, і дзверы вясне былі насцеж!
Ды дзе ж так было, каб злічыла да ста
Ў сваім паўнаводдзі зялёнае пчасце
Пад поручнем кволым макета маста?!

Адзін на дваіх небасхіл – таямніца
Спрадвечнаю сведкай сустрэч пад луной,
І з тонкай гаркотаю мёда суніцы,
Што мы смакавалі з паляны адной.

Пад ношай сумеснай адны былі плечы,
Ды што мае плечы? –
У кустах галава!
А вочы!
Ад гэткай бяздоннай сінечы
Здавалася, блёкла нябёс сінява!

У зацятым здранцвенні адна разразала
Я позіркам страх, калі падала ніц
Душа мая, што не пісала – прапала,
Як трапіла сэрца пад шквал бліскавіц.

Ды позна цяпер, што тады было рана,
А пчасце – яно недзе там, пад луной.
...Стаю на раллі, што не мною ўзарана,
І ў восень я сею, што сеюць вясной.

* * *

Смяяўся дождж над Друццю соннай,
Ляцеў на дол квяцісты рой,
І дзень і ноч звінеў нястомна
Птушыны спеў над галавой.

І мне здавалася, ніколі
Не будзе сэрца ў журбе,
І я зусім губляла волю,
І я зайздросціла сабе.

Аб тым шкадую, не шкадую,
Але ж не маю кроплі зла.
На замалёваным малюю
Зноў неба, качку і арла...

Сповідзь

Што, сумлення піла,
Мне заснуць не даеш?
А ці так ты жыла,
А ці гэтак жывеш?

Не зраблю адкрыцця
Ў сваёй сталай красе,
Што законы жыцця
Я прымала не ўсе.

Сенакосам звінеў
Мой залівісты смех,
Дзе пад жаўранка спеў
Не зграшыць было грэх.

Сем разоў адмяраць
Не змагла я, калі
Праз вясеннюю гаць
Мары ў марах плылі.

Я кідала плашмя
Зраду – сябра маны,
Пахаваўшы імя,
Не вымала з труны.

Хай паўвека жыла
Я і з краю сяла,
Толькі ж хата мая
З краю век не была!

І крамсалі душу,
І пускалі ўрасход,
Я ж грашыла й грашу
Тым, чым грэшны народ.

І вясёлкай жывой
Зіхацела жытло,
І прамую крывой
Да знямогі пякло.

Двойчы два было пяць,
І ў кустах галава,
Каб сумець даказаць,
Колькі ёсць двойчы два.

Як жыла, так жыву,
Не чарню, не бялю,
Адчуваць крапіву
Толькі ў лазні люблю!

* * *

Майскі і жнівеньскі дождж ва ўнісон
Рыфмамі б'ецца аб мой парасон.
Думкі-маланкі адна за другой
То ў паднябессі, а то пад нагой.
Жар арабінаў мне сэрца пячэ!
Дождж па шчаках ашукана цячэ,
Можа, прысніўся мне даўнішні сон –
Над галавою маёй парасон?..

Не мне вечарэе

Здаецца сябе толькі ўчора спазнала, -
Прайсці столькі пеша, лятаць каб у сне!
А раница ўстала і крылаў не стала,
Але вечарэе не мне.

Вярнула зрок там, дзе мне вочы зацѣміла,
Што нам наканована, не абміне.
Усё папаліла, пакуль распаліла,
Але вечарэе не мне.

Нарэшце сваіх рысакоў я стрымала,
А восень бяжыць не на сустрач вясне,
Шукаю дзянькі, што ў гадках пагубляла
...Не мне вечарэе, ды й ночка не мне...

* * *

Куп'ё ды няроўнасці.
Шлях не каток.
Млосна.
Хапаю паветра глыток.
Койка двухспальная,
Два ручнікі.
Плечы адны
На чатыры рукі.
Возера чыстае,
Коўзкае дно.
Снегу іскрыстага
Скрозь палатно.
Бэз да зачыненай веснічкі льне.
Шле прывітанне апошняй вясне.
Стрэлка на ходзіках
Смірна лягла
Насцеж акно!
І была не была!
Коўдру на дол
Рассцяліў лесавік,
І заспяшаўся гадзіннік:
Цік-цік!..

* * *

Шчаснае лета, куды ты, пастой,
Думкам не дай памыліцца,
Хіба яшчэ не паспее са мной
Восень дажджамі памыцца?!

Дай мне, прашу, хоць адзін толькі раз
Зліцца з бясконцым туманам.
Там, на Друці, з пазалочаных ваз
Выпіць лілеяў дурману.

Восень, прыстань! Не спяшайся парваць
Ветрам шалёным, няўмольным
Сэрца майго паўхвілінную гладзь
Хто ж яго ведаў спакойным?

* * *

Смяяўся дождж над Друццю соннай,
Ляцеў на дол квяцісты рой,
І дзень і ноч звінеў нястомна
Птушыны спеў над галавой.

І мне здавалася, ніколі
Не будзе сэрца ў журбе,
І я зусім згубіла волю,
І я зайздрасціла сабе.

Аб тым шкадую, не шкадую,
Але ж не маю кроплі зла.
На замалёваным малюю
Зноў неба, качку і арла...

*«...Ты золатам чэсці прашыты,
Святы міліцэйскі мундзір...»*

Рэквієм

*Батальёну міліцыі,
загінуўшаму ў ліпені 1941 года,
абараняючы г.Магілёў (в. Гаі)
прысвячаецца...*

Сл. В.Габрусевай

Муз. А.Грышчанковай

$\text{♩} = 80$ Трывожна, мужна

4 За-гу-бі-лі кры-лы³ дзіў-ным птуш-кам. Чым жа ім ця-пер да па-магчы?
8 Пе ры пту шак ў ма- іх па-душ-ках, Каб са-лод-ка спа-ла-ся ўначы.
12 Ду шы -свет лых пту шак ўзяце лі. Да вы-шынъ вы-шэй-шых³ і вышэй,
14 І ад - туль спя - ва - юць пес - ні сме - ла Што жыц-цё за ўсё нам да-ра - жэй.

Загубілі крылы дзіўным птушкам,
Чым жа ім цяпер дапамагчы?!.
Пёры птушак ў маіх падушках,
Каб салодка спалася ўначы.

Душы светлых птушак ўзляцелі
Да вышынёў ўзятых, і вышэй.
І адтуль спяваюць песні смела,
Што жыццё за ўсё нам даражэй.

Тыя песні слухаюць таполі,
Моўчкі ўспамінаючы баі,
Пасыпаюць белым пухам поле
Там, дзе крылы складзены былі.

Я ад Магілёўшчыны свабоднай,
Ад яе дачок і ад сыноў,
Над Дняпром шырокім, паўнаводным
Сваёй песняй выкажу любоў.

Тым, каму прыйшлося скласці крылы,
Каб свае я выпрастаць змагла.
І схілося перад тою сілай,
На якой трымаецца зямля.

Раскажу аб тым, як ганаруся
Зоркамі, што над зямлёй гараць,
Мужнымі сынамі Беларусі,
Што на ўзгорку вёсачкі ляжаць.

Салдат Аховы

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

Марш

Музыка Міколы Яцкова

За-сы-най, спі спа-кой-на, мой го-рад, не-па-
руш-на тва-я ці-шы-ня, ад бя-ды, ад па-ку-ты і го-ра у ця-
бе ёсць заў-сё-ды бра-ня, пад су-тон-ню маў-клі-ва-е
но-чы пад я-е не-ру-хо-мы па-гляд не-ста-млё-на па ву-лі-цах
кро-чыць бе-ла-рус-кай а-хо-вы сал-дат. А - хо-вы сал-
дат, а - хо-вы сал-дат, ён ста-іць за на-род і Ай-
чы-ну, бе-ла-рус-кай а-хо-вы сал-дат.

Засынай, спі спакойна, мой горад,
Непарушна твая цішыня.
Ад бяды, ад пакуты і гора
У цябе ёсць заўсёды браня.
Пад сутонню маўклівае ночы,
Пад яе нерухомы пагляд
Нестамлёна па вуліцах крочыць
Беларускай Аховы салдат.

Прыпеў: Аховы салдат,
Аховы салдат!
Ён стаіць за народ і Айчыну,
Беларускай Аховы салдат!

Ён не спіць, каб усім змог прысніцца
Некрануты злачынцамі сон,
Дзе не гасне святло зараніцаў,
Не змаўкае птушыны стазвон.
Засынай, спі спакойна, мой горад,
Не парушыцца твой далягляд,
Быць у шчасці табе, жыць без гора,
Бо на варце Аховы салдат.

Прыпеў.

Ён ніколі не здрадзіць, не схлусіць,
Ён народу сябе аддае,
І ніхто яго век не прымусіць
Адцурацца прысягі свае.
На яго спадзяецца Айчына,
Дзеля міру дае аўтамат.
Зберажэ ўсё багацце краіны
Беларускай Аховы салдат.

Прыпеў.

Афіцэраў мужнае імя

Словы Валянціны Габрусевай

Музыка Міколы Яцкова

Марш

У-ра-чыс-тас- ці зна-ме-наў ад-да-лі ўсё, што змаг-лі а-фі-
 4 цэр - скі - я і - ме - ны рэ - ха гуч - на - е зям - лі. Пад пя -
 6 кель - ны - мі аг-ня - мі жорст - кіх пра - вед - ных ба - ёў пад сня -
 8 га - мі і вят-ра - мі вы на вар-це мір-ных сноў. А - фі -
 10 цэ - ры, ва-ша муж-на - е і - мя гэ-та го - нар і у -
 13 пэў-не-насць кра-і-ны, не-па-руш най бу - дзе ці-шы - ня там, дзе
 16 леп-шы-я сы-ны кра - і - ны, там, дзе леп-шы-я сы-ны кра - і - ны.

Урачыстасці знамёнаў

Аддалі вы, што змаглі

Афіцэрскія імёны –

Рэха гучнае зямлі.

Пад пякельнымі агнямі

Жорсткіх праведных баёў,

Пад снягамі і вятрамі

Вы на варце мірных сноў.

Прыпеў: Афіцэры, ваша мужае імя –
Гэта гонар і ўпэўненасць краіны!
Непарушнай будзе цішыня
Там, дзе лепшыя сыны Айчыны,
Там, дзе лепшыя сыны Айчыны!

Афіцэрскія пагоны,
Вам пашаны не згубіць,
Бо за вамі ўсе законы
На правы спакойна жыць.

І датуль дыханнем роўным
Наша дыхае зямля,
Покуль ззяюць на пагонах
Зоркі, бачныя здаля.

Прыпеў .

Урачыстыя знамёны
Граюць чырванню сваёй.
Бласлаўляючы імёны,
Хто ідзе ў бястрашны бой.

За сумленнасць і за веру,
Што нікому не забыць,
За зямлю, што афіцэры
Змогуць сэрцам закланіць.

Прыпеў .

Міліцэйскі мундзір

Шырокі пакрой твой не вольны,
Не ўсім па плячы і пашыў.
Ты песню птушыную здольны
Ўспрымаць, быццам марша матыў.

Цясняцца твае ўзнагароды,
Бо ты – іх нязменны кумір,
Прастрочаны воляй народа
Прасты міліцэйскі мундзір.

Замецены ты завірухай,
Свідруюць цябе скразнякі.
А колькі ты пораху нюхаў! –
На доўгія хопіць вякі.

Было ўсялякай напасці
На веру ў цябе і ў твой плён,
Ды толькі нікому не украсці
Сумленнасць! – Прад ёю закон.
Кішэні твае не набіты
Зялёнай паперай,
Ёй – вір!
Ты золатам чэсці прашыты
Наскрозь, міліцэйскі мундзір.

Прасторы маёй Беларусі
І зорных нябёсаў блакіт,
Ніколі не быць вам у скрусе, –
За лёс ваш, за наш дабрабыт,

За росы на травах шаўковых,
За справу вялікую – мір,
Адказнасць нясе не на словах
Сівы міліцэйскі мундзір.

Я пчыра табой ганаруся,
Ты хмарам усім камандзір,
І нізка табе пакланюся,
Святы міліцэйскі мундзір.

Як я ездзіў да кумы

муз. Г. Сёміна

3 рухам

A musical score for the song 'The Rose Tree'. It is written for voice and piano. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The melody is in the treble clef, and the piano accompaniment is in the bass clef. The melody consists of a series of eighth and quarter notes, with a final half note. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

6

Як у гос - ці да ку - мы я збі

10

рау - ся. На буль - бя - ны-я ка - мы спа - дзя-ваў - ся. А пры

14

е - хаў да я - е дык ні-чо - га не да-е і да до - му я хут-

18

чэй за - збі-раў ся. Э - э - эй і да до - му я хут -

21

чэй за - збі-раў - ся. Мой ку - дзе.

Як у госці да кумы
 Я збіраўся.
 На бульбяныя камы
 Спадзяваўся.
 А прыехаў да яе
 Дык нічога не дае
 І дадому я хутчэй
 Зазбіраўся.

Мой кумочак, бачыць Бог, -
 Дзень кароткі.
 Не спякла табе пірог
 Я салодкі.

І паказвае на плут,
Будзем працаваць удвух.
Да начы аралі мы
Яе соткі.

А прачнуўся я ў кумы
На пярынцы.
І забыўся пра камы,
Пра гасцінцы.
Побач кумачка мая
Гэтакая жвавая,
Распляцёная каса
Па ўсёй спінцы.

Буду ездзіць да кумы
Кожны тыдзень.
Прывязу з сабой камы, –
Я ж не злыдзень.
Горкую налівачку
Толькі б на пярыначку.
А салодкае само
Да нас прыйдзе.

Памылковыя прагнозы

Гарэлі зоры над зямлёй,
Было зіме сцюдзёнай жарка.
І я з расхрыстанай душой
Табе насустрач бегла шпарка.
І разліваўся звонкі смех
На памылковыя прагнозы,
Дзе на блакітна-белы снег
Вясна рассыпала мімозы.
Дзе на блакітна-белы снег
Вясна рассыпала мімозы.

Прыпеў: Вось як! Бывае ўсяк,
Дзе памылковыя прагнозы.
Хай так, хай будзе так,
Хай і ў мароз цвітуць мімозы.

Там серабрысты іней з дрэў
Страсала ночачка на плечы,
А месяц так ласкава грэў
Невыпадковую сустрэчу.
І паскараўся часу бег,
Трашчалі маразы з пагрозай,
А на блакітна-белы снег
Вясна ўсё сыпала мімозы.
А на блакітна-белы снег
Вясна ўсё сыпала мімозы.

Прыпеў.

Мы будзем жыць, як набяжыць,
Абы зіме сцюдзёнай жарка,
І месяц будзе нам свяціць
Святлом нязгасным, самым яркім.
Не твой, не мой у гэтым грэх,
Што і зімой льюць сок бярозы,
Што на блакітна-белы снег
Вясна рассыпала мімозы,
Што на блакітна-белы снег
Вясна рассыпала мімозы.

Прыпеў.

* * *

Так жыву я з маладосці,
Каб заўжды святло ў акне!
І сама хаджу я ў гасці,
Дай Бог трапіць да мяне!

Наліваю шчыра чарку
Пад гурок, баравічок,
Запраўляю дранік скваркай,
Мажу хрэн на кумпячок.

Павучае мяне злыдзень,
Што не ўмею жыць, маўляў! –
Да палучкі цэлы тыдзень,
А ўжо доўг пад вочы ўстаў!

Я ўсміхаюся на гэта, –
Доўг бярэцца, каб аддаць!
Хіба стала б я паэтам,
Каб не ўмела пазычаць.

У бязмежным лузе – росы,
У жыта – васількоў букет,
У бяроз – сіваю просінь,
У вясны – жыцця прывет!

* * *

Гукаюць – адгукнуся,
Здаецца – перакшчуся,
На светлафор – злуюся, –
Трохзначная хлусня!
Да роднага – тулюся,
З чужым я не зраджуюся.
Да раніцы звярнуся,
Калі не хопіць дня.

Штурхаюць – не скрануся!
Свабодна – пасялюся.
У хоры я згублюся, –
Не чуйныя басы.
Ля інея іскруся.
Папанай ганаруся.
Прыспяць – у час прачнуся, –
Пабудзяць абразы.

Схіляюць – не схілюся,
Сабою застануся.
Святому памалюся, –
Грахі не замалю.
У мель не акунуся,
У глыбіні таплюся,
Сыйду ў нябыт – вярнуся,
Бо прарасту ў зямлю.

Прыказкі

Голад – не цётка!
Ды хлебам адным
Нам папярхнуцца папросту,
Як не прачнуцца, дзе сноў мы не снім,
Як не насыціцца постам.

Не пабязжым адмяраць сем разоў,
Дзе на нагах не ўтрымацца
Ад унісону двух душ галасоў,
Рай дзе ў шалаш збег з палацаў.

Мо, і ўпраглі!
Ды хамут – не сядло,
І паганяць у загрыву
Пугай каня, дзе вузды не было, -
Скроіцца пасля пашыву!

Дым выеў вочы без іскры агню,
А за ракой цвіце грэчка...
Гоп!
І нікому я тут не зманю,
Гэта ж раўчук, а не рэчка!

* * *

А ты ў прамень пераўвасобся,
Мой пробліск мары,
Каб жыць не тым, чым давялося
Пад змрочнай хмарай.

Не абшкрабай, жыццё, надзею,
Бы нож бульбіну!
Хіба пакорай мой сцяг ірдзее
У агні рабіны!

Ты надзялі душою слова
Пад небам чыстым,
Дзе ўзяць пад крону яго гатовы
Дуб цвёрдалісты.

Там, дзе на травах буйныя росы,-
Не стынуць косы!
Дзе гнуць падковы, дзе спеляць жыта,-
Дзень не дажыты!

* * *

Праз вятры, марозы, завірухі
Мы бяжым з калоцячымся сэрцам
Пастаяць, дзе ў складзеныя рукі
Крыж прымкнуты, верх узяць над смерцю.

Толькі тут, і то на момант толькі,
Мы свае расплюшчываем вочы,
Каб прачнуўся дзень – наш сон глыбокі,
Дзень, які да нас не прыйдзе двойчы,

Дзе было запхат цяпла такога,
Што хапіла б не адному сэрцу,
Сціхшаму ад холаду людскога.
... За акном лагодны, цёплы вецер...

У сонечных купаецца праменнях
Раніца, што дасць на вечар права,
І ляціць да вечнасці імгненнем
Ноч, што акунае ў росы травы.

Зайздрасць сонцу

Я сонцу зайздрошчу! –
Яму не стаміцца
І грэць, і свяціць, і ўзыходзіць, каб жыць
Усім, хто меў пчасце пад ім нарадзіцца,
Бо сонцу ніколі не перасвяціць!

Зайздрошчу я сонцу!
Не жмурачы вочы,
За ім па сцяжынам жыцця ўсё бягу,
Насустрэч яму ў непралаззі я крочу,
Каб толькі застацца ў ягоным кругу!

Няхай спатыкнуся!
Няхай апякуся!
Каб толькі пад сонцам, дзе пчыра пчодня
Ўзыходу яго на калені схілюся,
І прыме паклон мой удзячны зямля,
Дзе жыта гайдаецца морам бясконцым,
Буйнымі пракосамі вабяць лугі,
Дзе сціпыўся лес, за які пойдзе сонца
Па новы свой дзень, каб у бляску плугі!

Я сонцу зайздрошчу!
І гэта мне ў радасць, –
З душой расхрыстанай у свет панясу
Бязгрэшную гэтую светлую зайздрасць
Уменню ўжываць сваю пчодра красу.

Пад промнямі сонца ўсе песні паэта
Пра белыя росы, што пояць траву,
Дзе носіць імя яго наша планета,
А я па гадзінніку сонца жыву!
І дай Бог яму мне адному зайдзросціць,
Дзе ўшыркі і ўдоўж распасцёрся
той шлях,
Якім да мяне прыйшло сонца
не ў гасці, –
Датуль яно ў небе,
Пакуль у грудзях!

Упэўненасць

Упэўненасць людзей –
Жыву я лёгка,
Няма цяжару, быў каб не па мне,
Лятаю над аблокамі не ў сне,
І не бывае возу майму дрогка.

Маўляў, і за буйкамі не ўтаплюся!
Патыліцай не білася аб лёд,
Сам па сабе буюе мой гарод,
Над засухай і ліўнямі смяюся.

Камусці хмары, а мне толькі хмаркі!
І не мяне свідруюць скразнякі,
А футру на нашу, бо ў ей мне жарка
Усе смуглатварыя мне землякі.

Дачытвайце адкрытую старонку,
Што падняла я, тое данясу.
Упэўненая – не пушчу слязу
Насустрач ветру, –
Хіба што ўздагонку!..

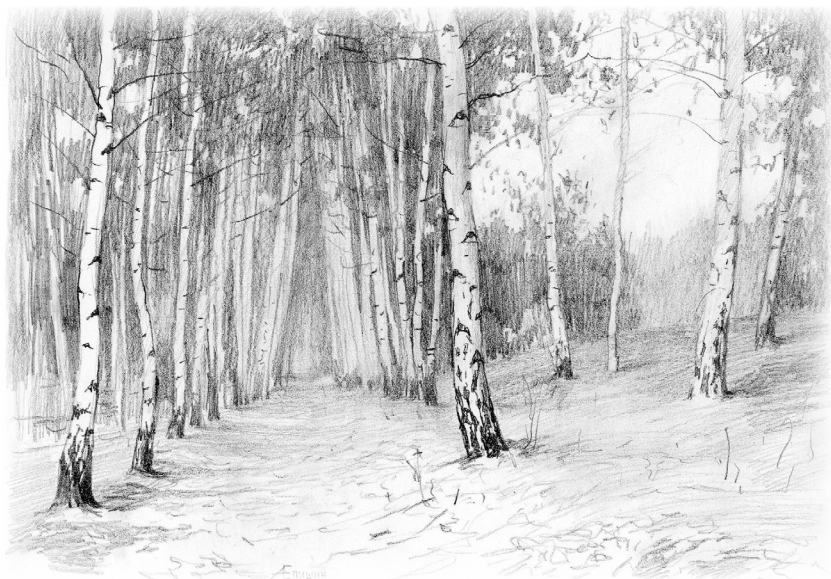
Думкі

* * *

Лашчыць слова душою і сэрцам паэт,
Каб яму не хвіліннай уцехаі
«Бацька рыфмы» даслаў прывітальны букет –
Сваё зычнае, доўгае рэха.

* * *

Не пужаўся вятроў навальнічных,
І не слаў на свой лёс ты праклён,
Будзе чуйным у полі пшанічным
Налітых каласоў шчодры звон.

* * *

Толькі й ходзім на раку
Кінуць блешню пчупаку!...

* * *

Паклон перад высокім? –
Лабасты не з чалом!
Вышыні там, дзе сокал!
Бяскрылы – пад крылом...

* * *

Чым напоўнім крыніцу святую
Зробім мёртвай яе, ці жывой,
Піць з яе і вадзіцу нам тую,
Тою нас і памьпоць вадой.

* * *

Нам жыццё нясе то май, то люты,
То снягі, то ў квецені лугі,
Толькі б не каменняў голых груды,
Не іржу на новыя плугі.

* * *

Свой дзень мы ў абдымках яшчэ не трымаем,
Штурхаючы ў бездань начы цішыню,
Хоць ночка і цёмная, а добра знае,
Яна не ўсміхнецца без раніцы дню...

* * *

Каб ноту ўзняць, за модай не сачы,
Вышэй за ноту не ўзлятае мода,
Не зможа мікрафон дапамагчы,
Калі асіп ад спеву Квазімода.

* * *

Хто плыве – прыплыве,
Хто паўзе, той не дойдзе.
На асфальце не знойдзем,
Што згубілі ў траве.

* * *

Няма хлебасолу, –
Паветра не ўдосталь.
Зірнуць зверху ўніз, –
Хіба ўмець сузіраць?!
Рукамі махаць, –
Адмахнуцца папросту,
Бог рукі нам даў,
Каб было што падаць.

* * *

Глядзімся мы ў вітрыны магазінаў,
Любуемся адбіткам у вакне,
З сабою сустракаемся мы ў сне,
Сябе ўсюды бачым, дзе магчыма.
Праз лінзы, не шкадуючы свой зрок,
Углядаемся ў дробязь пазалоты,
І слепнем у абдымках неахвоты
Насустрач сонцу свой прыбавіць крок.
У шэрых днях, што стогнуць у журбе,
У тоўстым шкле нястомнага чакання
Шукаем мы свайго адлюстравання,
Ды рэдка зазіраем ў сябе.

* * *

Здаецца маю ўсё!
Не штосьці! –
Надзею, веру і любоў.
Я на зямлю прыйшла не ў гасці,
І не спяшаюся дамоў.
Хай купал неба ў зорным ззянні
Мяне абдорвае з ліхвой
Упэўненасцю з ім яднання,
Як неразлучнасці з сабой,
Дзе ліпень краскамі буяе,
Пасеянае жнівень жне,
І студзень іней рассыпае,
І снег вясною растае.
Ды хтосьці з вышынi смяецца.
...Здаецца?..

* * *

Стук у вакно.
Схамянуўся парог.
І цішыня за дзвярыма,
Галюцынацыя?
Прага экстрыму?
...Едкасць падушкі,
З мятаю стог...

* * *

Бераг няроўны,
Абветраны, коўзкі.
Правы, ці левы?
Драмаў?
Засынаў?
Досвіткам сам ён сябе не пазнаў,
Кропкі пад хвалямі там, або козкі?...

* * *

Вымываюцца росамі травы,
Промні сонца нясуць ручнікі.
Ах, якая цудоўная справа
Адчуць бераг ля поўні ракі!
Знойдзен бераг ля поўні ракі,
Значыць добрай была наша справа,
Дзе расой вымываюцца травы,
Сонцу несці туды ручнікі!

Содержание

Хлебасольная.....	5
Мая малая светлая радзіма.....	7
Клічаўшчына.....	11
Грай, мой гармонік.....	14
Гімн Клічава.....	19
Я люблю цябе, Беларусь.....	21

